

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 27
din 16 ianuarie 2014

Analizând Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, transmisă spre avizare de Secretarul General al Camerei Deputaților cu adresa nr. PLx.499/2013;

În temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare:

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE :

Art. 1. – Avizează negativ Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, pentru considerentele prezentate în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

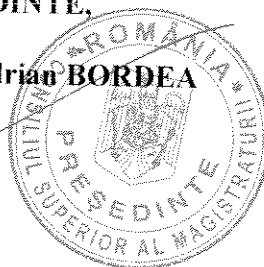
*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

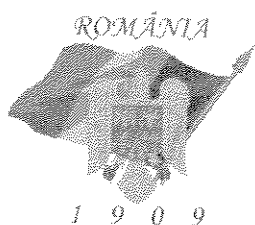
Art. 2. – Prezenta hotărâre se comunică Secretarului General al Camerei Deputaților.

Data în București, la 16 ianuarie 2014.

PREȘEDINTE,

Judecător dr. Adrian BORDEA

1 9 0 9
Consiliul Superior
al Magistraturii

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea nr. 27 din 16 ianuarie 2014 a Plenului Consiliului Superior al
Magistraturii

AVIZ

**referitor la Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.
47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale**

În urma examinării Propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii
nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, transmisă spre
avizare de Secretarul General al Camerei Deputaților;

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

În temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul
Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare;

În baza Hotărârii nr. 27 din 16 ianuarie 2014 a Plenului Consiliului Superior al
Magistraturii;

Avizează negativ Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii
nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

a) Prima modificare propusă vizează trimiterea obligatorie a tuturor excepțiilor de
neconstituționalitate la Curtea Constituțională, urmând ca verificarea admisibilității
acestora să se facă de către judecătorul raportor, iar nu de instanță, motivat de
împrejurarea că „judecătorul de drept comun nu are atribuții de jurisdicție
constituțională”.

De asemenea, se propune ca, în măsura în care judecătorul raportor consideră că
excepția este vădit nefondată sau încalcă prevederile art. 29 alin. (1), (2) și (3), acesta să-l
înștiințeze pe președinte pentru convocarea completului de judecată, care va putea hotărî,
cu unanimitate de voturi, să respingă excepția, fără citarea părților.

Modificarea nu se justifică, pentru următoarele considerente:

Potrivit art. 142 alin. (1) din legea fundamentală, Curtea Constituțională este
garantul supremației Constituției, ea reprezentând „unica autoritate de jurisdicție
constituțională în România” - art. 1 alin. (2) din Legea nr. 47/1992.

Termenul de jurisdicție desemnează „puterea de a decide asupra conflictelor ivite
între subiecte de drept - persoane fizice sau juridice - prin aplicarea legii”. Termenul
provine din limba latină, de la *jurisdictio*, cuvânt compus din *jus* (drept) și *dicere* (a
spune, a pronunța), semnificația sa fiind, deci, aceea de „a pronunța dreptul”.

Din această perspectivă, este neîndoielnic că, în România, potrivit dispozițiilor

1 9 0 9

Consiliul Superior
al Magistraturii

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

*Anexă la Hotărârea nr. 27 din 16 ianuarie 2014 a Plenului Consiliului Superior al
Magistraturii*

constituționale și legale mai sus evocate, competența de „a spune dreptul” în materie de constituționalitate, deci de a hotărî în cauză, aparține numai Curții Constituționale.

De altfel, dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 consacră fără echivoc rolul Curții de a „decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare.”

Instanțelor de drept comun nu le revine o astfel de competență, ele fiind însă abilitate de dispozițiile legale a funcționa ca un filtru al excepțiilor de neconstituționalitate. Acest rol al instanțelor, consacrat de art. 29 alin. (5), a fost, de altfel, analizat și de către Curtea Constituțională, care a statuat, în Decizia nr. 1043/2007, că prevederile art. 29 alin. (6) din Legea nr. 47/1992 (actualul art. 29 alin. (5) din Legea nr. 47/1996) sunt norme de procedură pe care instanța care a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate este obligată să le aplice, în vederea selectării doar a acelor excepții care, potrivit legii, pot face obiectul controlului de constituționalitate exercitat de Curtea Constituțională, unica autoritate de jurisdicție constituțională. Această procedură nu face însă posibilă respingerea sau admiterea excepției de neconstituționalitate de către instanța judecătorească, ci doar pronunțarea, în situațiile date, asupra oportunității sesizării Curții Constituționale. Instanța de judecată are rol de filtru al excepției de neconstituționalitate ridicate de părți, având obligația de a le respinge ca inadmisibile pe cele care nu îndeplinesc cerințele legii.

În concret, admisibilitatea excepției de neconstituționalitate este examinată, conform art. 29 alin. (5), din perspectiva prevederilor alin. (1), (2) sau (3). Aceasta înseamnă că instanța de drept comun în fața căreia s-a ridicat o astfel de excepție va verifica:

- dacă excepția privește neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare (a se vedea, cu referire la sintagma "în vigoare", Decizia Curții Constituționale nr. 766/2011) și dacă aceasta are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia – art. 29 alin. (1);

- dacă excepția a fost ridicată de persoanele prevăzute la alin. (2), respectiv de vreuna dintre părți sau de procuror, în cauzele la care participă – cu mențiunea că ea poate fi invocată și din oficiu, de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial;

- dacă s-a constatat printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale că prevederile care fac obiectul excepției sunt neconstituționale – alin. (3).

După cum se constată, aceste verificări au un caracter formal, singura verificare ce implică o apreciere din partea instanței - apreciere ce are însă la baza date obiective - fiind cea referitoare la legătura excepției cu soluționarea cauzei. Este însă firesc ca această verificare să fie făcută de către instanța investită cu soluționarea cauzei, care

1 9 0 9

Consiliul Superior
al Magistraturii

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

*Anexă la Hotărârea nr. 27 din 16 ianuarie 2014 a Plenului Consiliului Superior al
Magistraturii*

cunoaște cel mai bine conținutul dosarului cauzei, iar nu de judecătorul de la Curtea Constituțională desemnat ca raportor.

De altfel, judecătorul – raportor ar putea cu dificultate să se pronunțe asupra legăturii excepției de neconstituționalitate cu soluționarea cauzei doar pe baza actelor prevăzute la art. 29 alin. (4), în lipsa dosarului cauzei, în întregul său. În conformitate cu dispozițiile menționate, sesizarea Curții Constituționale se dispune printr-o încheiere, care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți; dacă excepția a fost ridicată din oficiu, încheierea trebuie motivată, cuprinzând și susținerile părților, precum și dovezile necesare. Odată cu încheierea de sesizare, instanța de judecată va trimite Curții Constituționale și numele părților din proces cuprinzând datele necesare pentru îndeplinirea procedurii de citare a acestora.

Or, în cuprinsul propunerii analizate nu se regăsesc dispoziții care să prevadă înaintarea dosarului cauzei, în întregul său, ci se mențin dispozițiile actuale.

Pe de altă parte, comparând forma propusă pentru art. 29 alin. (4) cu forma actuală, se constată că prima nu diferă de cea de a doua decât prin folosirea particulei auxiliare „va”, care însă nu este de natură a schimba sensul textului.

De asemenea, se observă că, în raport de conținutul propunerilor formulate, se dorește, practic, să se revină, în esență, la *forma inițială a legii*, care prevedea următoarele – art. 23 alin. (1) și (2):

„Art. 24 - (1) Primind încheierea prevăzută la art. 23 alin. (4), președintele Curții Constituționale va desemna completul de judecată, alcătuit din 3 judecători, și pe președintele acestuia. Președintele completului desemnează pe unul dintre judecători ca raportor.

(2) În cazul în care judecătorul desemnat ca raportor consideră că excepția este vădit nefondată sau încalcă prevederile art. 23 alin. (3), va înștiința pe președinte pentru convocarea completului de judecată, care poate hotări, cu unanimitate de voturi, să respingă excepția, fără citarea părților.”

Or, prin Legea 138/1997 au fost modificate aceste dispoziții, prevăzându-se *expres* - în cuprinsul art. 23 alin. (6) - competența judecătorului cauzei (instanței) de a examina admisibilitatea excepției de neconstituționalitate.

În acest context, a reveni la forma inițială a Legii nr. 47/1992 nu se justifică nici din perspectiva motivelor avute în vedere de inițiatori și nici a evoluției dispozițiilor analizate.

b) A doua modificare propusă vizează suspendarea *ope legis* a judecării cauzei pe perioada soluționării excepției de neconstituționalitate.

Această propunere nu este întemeiată, în primul rând din perspectiva istoricului dispozițiilor din cuprinsul Legii nr. 47/1992 referitoare la suspendarea cauzei în ipoteza invocării unei excepții de neconstituționalitate.

1 9 0 9

Consiliul Superior
al Magistraturii

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Anexă la Hotărârea nr. 27 din 16 ianuarie 2014 a Plenului Consiliului Superior al
Magistraturii

Astfel, în forma inițială a legii, art. 23 alin. (6) teza I prevedea că „în perioada soluționării excepției de neconstituționalitate, instanța **poate** dispune, prin încheiere motivată, suspendarea judecării.”

Prin Legea 138/1997 au fost modificate aceste dispoziții, prevăzându-se suspendarea **de drept** a cauzei pe perioada soluționării excepției – art. 23 alin. (5).

Ulterior, prin Legea nr. 177/2010, s-a prevăzut abrogarea alin. (5) al art. 29, referitor la suspendarea obligatorie a cauzei. Prin aceeași lege s-a introdus, corelativ, *un nou caz de revizuire a hotărârilor atât în materie civilă* (declararea neconstituționalității legii, ordonanței ori a unei dispoziții dintr-o lege sau ordonanță care a făcut obiectul unei excepții invocate în cauza respectivă sau a altor dispoziții din actul atacat, care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare - art. 322 pct. 10 din Codul de procedură civilă de la acea dată), *cât și în materie penală* (dacă soluția pronunțată în cauză s-a întemeiat pe dispoziția legală declarată neconstituțională sau pe alte dispoziții din actul atacat, care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile menționate în sesizare - art. 408² din Codul de procedură penală).

Prin Hotărârea nr. 2023A/2009, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a exprimat un *aviz favorabil*, cu observații, cu privire la propunerea legislativă ce conținea aceste modificări.

În expunerea de motive a prezentei propuneri legislative se face trimitere la o decizie mai veche a Curții Constituționale (Decizia nr. 366/2007), în care erau analizate dispozițiile legale ce prevedeau suspendarea de drept a cauzei.

Este însă important de subliniat faptul că dispozițiile Legii nr. 177/2010, prin care au fost eliminate prevederile referitoare la suspendarea de drept a judecării cauzei, au fost supuse controlului de constituționalitate *a priori*, prin Decizia nr. 1106/2010 Curtea Constituțională respingând obiecția de neconstituționalitate formulată.

În considerentele acestei decizii se reține, printre altele, că „*soluția legislativă privind suspendarea de drept a judecării cauzei la instanța de fond a constituit o garanție procesuală menită să asigure părților litigante exercitarea dreptului de a se apăra, inclusiv împotriva judecării cauzei în temeiul unei dispoziții legale apreciate a fi neconstituționale. De asemenea, această dispoziție legală, introdusă după modificarea adusă legii organice a Curții Constituționale în anul 1997, a exprimat, prin ea însăși, ideea legăturii dintre judecătorul **a quo** și judecătorul **a quem**, ca și faptul că rezolvarea problemei de constituționalitate este esențială pentru destinul procesului dedus judecării în fața instanței.*”

Curtea a mai reținut că „*opțiunea legiuitorului în sensul abrogării măsurii suspendării de drept se întemeiază pe faptul că invocarea excepțiilor de neconstituționalitate de către părți este folosită de multe ori ca modalitate de a întârzia judecarea cauzelor. Numărul extrem de ridicat al dosarelor aflate pe rolul Curții Constituționale ca urmare a invocării frecvente a excepțiilor de neconstituționalitate*”

4

Adresa: București, Calea Plevnei, Nr.141B,, Sector 6

Tel: 311 69 00; Fax: 311 69 01

Web: www.csm1909.ro

Anexă la Hotărârea nr. 27 din 16 ianuarie 2014 a Plenului Consiliului Superior al
Magistraturii

determină ca soluționarea acestora să dureze extrem de mult, în detrimentul celerității judecării cauzelor. Or, în condițiile în care scopul măsurii suspendării de drept a judecării cauzelor la instanțele de fond a fost acela de a asigura părților o garanție procesuală în exercitarea dreptului la un proces echitabil și dreptului la apărare, prin eliminarea posibilității judecării cauzei în temeiul unei dispoziții legale considerate a fi neconstituționale, realitatea a dovedit că această măsură s-a transformat, în majoritatea cazurilor, într-un instrument menit să tergiverseze soluționarea cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești. Reglementarea a încurajat abuzul de drept procesual și arbitrariul într-o formă care nu poate fi sancționată, atâta vreme cât suspendarea procesului este privită ca o consecință imediată și necesară a exercitării liberului acces la justiție. Astfel, scopul primordial al controlului de constituționalitate - interesul general al societății de a asana legislația în vigoare de prevederile afectate de vicii de neconstituționalitate - a fost pervertit într-un scop eminamente personal, al unor părți litigante, care au folosit excepția de neconstituționalitate drept pretext pentru amânarea soluției pronunțate de instanța în fața căreia a fost dedus litigiul."

Curtea a mai constatat că, „prin adoptarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României, voința legiutorului este aceea de a elimina invocarea excepției de neconstituționalitate în alt scop decât cel prevăzut de Constituție și lege, preîntâmpinând, pentru viitor, exercitarea abuzivă de către părți a acestui drept procesual."

Cu privire la această problemă, Curtea a reținut că „una dintre garanțiile desfășurării unui proces echitabil este reprezentată de principiul celerității procedurilor judiciare. Prin impunerea respectării unui "termen rezonabil" pentru înfăptuirea actului de justiție, atât Constituția, cât și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale consacră importanța administrării justiției fără întârzieri de natură a-i compromite eficacitatea și credibilitatea, statul fiind responsabil pentru activitatea ansamblului serviciilor sale, nu numai pentru cea a organelor judiciare."

De asemenea, s-a apreciat că „intervenția legiutorului prin care se abrogă măsura suspendării de drept a cauzelor în care se invocă excepții de neconstituționalitate constituie tocmai expresia asumării și respectării obligației ce revine statului cu privire la crearea cadrului legislativ corespunzător prevederilor convenționale. Noua reglementare asigură accesul persoanei la justiție, atât la instanța de drept comun, cât și la instanța constituțională, părțile beneficiind în continuare de toate mijloacele de apărare care le sunt recunoscute prin lege și, implicit, de posibilitatea de a-și realiza, în mod real, drepturile și a-și satisface interesele în fața justiției. Abrogarea măsurii suspendării de drept nu împietăză asupra efectivității dreptului de acces la un tribunal, neconstituind un obstacol în valorificarea acestui drept, de natură a-i pune în discuție însăși substanța.

Anexă la Hotărârea nr. 27 din 16 ianuarie 2014 a Plenului Consiliului Superior al
Magistraturii

Mai mult, măsura adoptată asigură echilibrul procesual între persoane cu interese contrare, fiind menită să garanteze egalitatea de arme a acestora, prin determinarea cadrului legal de exercitare a drepturilor lor legitime."

În altă ordine de idei, Curtea a constatat că „apare ca lipsită de temei și susținerea autorilor obiecției de neconstituționalitate, potrivit căreia noua reglementare ar afecta stabilitatea raporturilor juridice existente între părți. Dacă prevederea suspendării de drept a cauzei a fost justificată, așa cum s-a menționat în prealabil, de temerea de a nu se ajunge la pronunțarea unor hotărâri definitive în baza unei prevederi potențial neconstituțională, numărul redus al dispozițiilor declarate neconstituționale, în raport cu numărul excepțiilor invocate, demonstrează faptul că suspendarea cauzelor aflate pe rolul instanțelor a acoperit, în prea puține cazuri, un risc real în acest sens, în cele mai multe situații dovedindu-se doar o modalitate convenabilă la îndemâna părții interesate în tergiversarea cauzei."

În contextul mai sus prezentat, s-a apreciat că modificarea propusă nu se justifică. De altfel, în afara referirii la considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 366/2007, în expunerea de motive nu se învederează alte motive care ar putea fundamenta soluția propusă.

În măsura în care, totuși, legiuitorul va decide reintroducerea dispozițiilor privind suspendarea *ope legis* a cauzei pe durata soluționării excepției de neconstituționalitate, nu se mai justifică menținerea cazurilor de revizuire din cuprinsul Codului de procedură civilă și al Codului de procedură penală, introduse prin același act normativ prin care s-a eliminat suspendarea de drept. În propunerea legislativă, însă, nu sunt propuse modificări ale celor două acte normative în sensul menționat.

În consecință, în raport de considerentele de mai sus, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a avizat negativ propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

PREȘEDINTE,
Judecător dr. Adrian BORDEA

